

Nr 325.

Av herr **Andersson** i Dunker **m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 79, angående organisationen av forskning, undervisning och försöksverksamhet på mejerinäringens område samt av trädgårdsundervisning och trädgårdsförsök.

Kungl. Maj:t har i proposition nr 79 till riksdagen den 25 februari 1949 framlagt förslag angående organisation av, bland annat, trädgårdsundervisning och trädgårdsförsök. Med hänsyn till att trädgårdsnäringen, som förutom stor social betydelse f. n. bidrager med ca 20 % av den totala växtodlingens produktionsvärde och sålunda intar ett betydande rum i vårt näringsliv, hade man kunnat förvänta icke blott större vidsynthet vid planläggningen av nu ifrågavarande angelägenheter utan även att större hänsyn tagits till sakkunniga myndigheters och organisationers på insikter och erfarenhet grundade förslag.

Förslaget att rasera den yppersta av all praktisk-teoretisk undervisning, de tvååriga lärokurserna vid skolorna, och ersätta denna med 14 ½ månaders (16 månader med avdrag för 6 veckors uppehåll i undervisningen) teoretiska kurser — samtidigt som man i vårt grannland Norge efter ca 30 års nedslående erfarenheter om kurser av sistnämnda typ ämnar i princip övergå till hittills i Sverige tillämpade undervisningsformer — får betraktas som ganska verklighetsfrämmande. Enligt propositionen avses att den föreslagna teoretiska undervisningen skall bygga på 4-årig organiserad lärlingsutbildning. Enligt en av lantbruksstyrelsen i samarbete med hushållningssällskapen år 1946 verkställd undersökning visade det sig emellertid i det närmaste omöjligt att finna enskilda trädgårdar, som lämpade sig för i propositionen avsedd lärlingsutbildning. Detta bestyrkes av att den under 1948 verk samma trädgårdsyrkets lärlingsnämnd trots omfattande propaganda i tidningar, tidskrifter, radion och genom broschyrer lyckats kontraktsbinda blott 3 lärlingar, varav 1 vid lantbruksakademiens trädgårdsskola.

Samtidigt som svårigheterna för unga män att erhålla allsidig praktisk yrkesutbildning (på grund av långt driven specialisering med hjälp av oskolad arbetskraft) bliva allt större, föreslås i propositionen att statsbidrag till en av de städse bäst skötta trädgårdsskolorna, den vid Adelsnäs, icke längre skall utgå.

I propositionen föreslås, att utbildningen av trädgårdsanläggare för städers och tätorters behov skall sammankopplas med utbildning av trädgårds-mästare (växtodlare) vid Experimentalfältet, ehuru departementschefen,

vilket vi finna riktigt, anser att denna skola inom kort bör utflyttas till lantbruksmiljö i Mälardalen (eventuellt Svartsjö). Det av sakkunskapen förordade förslaget om anordnande av en speciell trädgårdsanläggarsskola vid Bergianska trädgården, som enligt donationsurkunden från 1780-talet har skyldighet att bedriva skolverksamhet, har icke upptagits, ehuru behovet av anläggare (en motsvarighet till byggmästare) i städer och tätorter och med anknytning till stadsplane- och byggnadsverksamhet, enligt vad lantbruksstyrelsen bl. a. i sin utredning i ärendet den 11 nov. 1943 framhållit, är ofantligt stort. I Finland har framlagts auktoritativt förslag att trädgårdsarkitektutbildningen, för vilken praktisk-teoretisk utbildning i trädgårdsanläggning utgör grund, skall knytas till tekniska högskolan i Helsingfors, och i Danmark har nyligen framförts förslag om inrättande av en speciell trädgårdsanläggarsskola.

Departementschefen har i propositionen, såsom vi finna riktigt, uttalat sig för att den högre trädgårdsundervisningen bör givas högskolemässig karaktär dock utan annat förslag än att sådan undervisning bör förläggas till Alnarp. Då det inom fackmannakretsar råder starkt delade meningar om trädgårdshögskolans framtida förläggning och majoriteten av den främsta sakkunskapen på området icke kunnat förorda Alnarp såsom lämplig förläggningsplats, bör riksdagen nu icke göra något uttalande i förläggningsfrågan.

Med stöd av det anförda och med hänvisning till sakkunniga myndigheters och organisationers yttranden, bl. a. lantbruksstyrelsens den 29 april 1948, över 1946 års trädgårdsundervisningskommittés betänkanden angående trädgårdsundervisningen och trädgårdsförsök hemställa vi,

att riksdagen vid behandling av proposition nr 79 ville besluta

att trädgårdsskolorna skola som hittills i avvaktan på erfarenhet om lärlingsutbildningen anordna praktisk-teoretiska tvååriga lärokurser;

att statsbidrag enligt nu gällande grunder skall, i avvaktan på erfarenhet om lärlingsutbildningen, tills vidare utgå även till Adelnäs trädgårdsskola;

att den tvååriga kursen vid Adelnäs och Söråker skall utgöras av en allmän linje;

att den tvååriga kursen vid Alnarp och Experimentalfältet skall, lika vid bägge skolorna, uppdelas på en linje med inriktning på frukt- och bärödling med plantskoleskötsel och en linje med inriktning på växthus- och bänkodling;

att det må ankomma på Kungl. Maj:t att inom ramen för de lokal- och lärarresurser, som enligt propositionen komma att

ställas till förfogande, besluta om anordnande vid Alnarp och Experimentalfältet av teoretiska lärokurser vid sidan av tvåårig lärokurs;

att för vinnande av inträde vid trädgårdsskolas tvååriga lärokurs skall, som hittills, fordras, bland annat, minst tre års väl vitsordad praktik;

att de regler, som gälla mellan parterna på arbetsmarknaden, skola tillämpas jämväl vid trädgårdsskola med tvåårig lärokurs i den mån praktiskt arbete därvid förekommer;

att skyndsamt utredning verkställs angående förläggande till Bergianska trädgården av en trädgårdsanläggningskola;

att utredning verkställs om förläggning till Svartsjö av trädgårds- och lantbruksundervisningsanstalter; samt

att i princip uttala sig för att en trädgårdshögskola skall inrättas men däremot icke taga ställning till en framtida trädgårdshögskolas förläggning.

Stockholm den 22 mars 1949.

Ivar Johansson

i Mysinge.

Edvin Jacobsson

i Igelsbo.

Karl Andersson

i Björkäng.

David Boman

i Stafsund.

Harald Andersson

i Dunker.

Arvid Jonsson

i Skedsbygd.

Sven J. Vigelsbo.